

‘Jesús busca Jesús’: crònica d’una recerca perillosa

GETTY

PATRÍCIA GABANCHO

Aquest és un llibre sorprenent, perquè formula aquell tipus d’indagacions que no acostumen a aparèixer en la nostra cultura, potser perquè tenim l’assaig massa circumscribit al temps present i l’experiència massa tancada a passar comptes amb el franquisme. Imaginem un home religiós, profund, dotat per a l’art, que se’n va a París a estudiar sociologia i hi arriba el dia de l’enterrament d’Édith Piaf. Li resulta una revelació primària: el món sense dictadura és una altra cosa. És l’any 1963 i, seguint la intuïció oberta aquell dia fundacional, Jaume Rodri decideix investigar la figura humana de Jesús, que és tant com dir el seu vessant polític, de líder revoltat d’un poble oprimat. En algun moment l’autor ens recordarà que

els romans només crucificaven els que s’aixecaven amb armes a la mà. Si aquests són els punts cardinals del relat, subratlem que l’autor té un talent increïble per descabellar la trama i per situar, amb pocs detalls, l’ambient, el soroll, l’aire de cada moment. És un llibre molt ben escrit, de lectura hipnòtica. La construcció del Jesús real, del Jesús històric, que acompanyarà l’autor al llarg dels anys, esdevé perillosa, com diu el subtítol, a mesura que s’aprofundeix. Però això és secundari. És un viatge filosòfic que ens porta a revisar els referents de la cultura occidental, incloent-hi la religió cristiana, vista com un projecte deliberat destinat a vertebrar Europa, és a dir, vista com a instrument de poder i de control. De qui? ¿Dels pares fundadors, que profiten una figura rebel i carismàtica? Al mateix temps que repassem aquesta impostura (o no), repassem

JESÚS BUSCA JESÚS
JAUME RODRI
EDICIONS DE 1984
234 PÀG. / 18 €

altres noms i moviments essencials de la generació que va viure, en plena joventut i des de la geografia catalana, el pas del franquisme a la democràcia. Hi desfilen el comunisme, el Maig del 68, ETA, Puig Antich...; hi veiem entusiasme i manipulació a parts iguals, no només des d’un punt de vista polític sinó també humà, i aleshores es fa més clar com en altres moments històrics, per reculats que siguin, les pulsions del poder i de la influència jugaven (o no) les mateixes cartes. Miralls, doncs.

Un corrent subterrani

A mesura que creix aquest “viatge”, els cercles d’aproximació a la tesi que l’autor proposa es fan més profunds i es concreten sobre el mapa: l’illa Elefantina o el desert de Tamanrasset, punt final de la recerca. Sempre amb l’ombra ominosa del Vaticà, que va eliminant (o no) peces del tauler de joc, i sempre establint connexions lluminoses amb la tradició catalana. Dalí, els càtars, Xirinacs, Esteve Albert, Tàpies, Gaudí. És com tornar a mirar el món conegut, ara posant en primer terme –però sense imposició, com a simple suggeriment– una veritat oculta, un corrent subterrani, que ens duu a una Catalunya espiritual, sàvia i profunda.

Dit això, sorprèn constatar com aquesta Catalunya s’està obrint pas en diferents llibres que coincideixen ara mateix a les llibreries. Van fent via silenciosament, i ens alerten que construir un país lliure no és només una tasca política, social o administrativa: necessita alhora una formulació diguem-ne espiritual. M’estic referint a la reivindicació d’una determinada tradició (Ferran Iniesta) o la recuperació del pòsit pagà de la nostra cultura popular (Bilbeny), per citar-ne dos. Aquest llibre hi afegeix un marc referencial apropiat. El final és desconcertant, però permet una doble interpretació que no desvelaré. Els que estan habituats a fer-se bones preguntes no se l’haurien de perdre. ♦♦

L’ESCUMA DE LES LLETRES

Sant Jordi i la llibreria encantada

Enguany, el post Sant Jordi s’ha tnyit de somriures. Tothom content: llibreters, editors, etc. El món editorial respira i agafa força davant la confirmació definitiva de l’augment de facturació. La gent ha comprat més llibres. Buf. Respirem. Quin neguit. Com cada any, cada llibreria s’ha organitzat d’una manera diferent. Per exemple, l’espai tan acollidor i fantàstic que té la Documenta, al fons, demana que se superi la comèdia de la signatura de llibres. Suggereixo als dos admirables llibreters que, simplement, anunciïn una trobada amb escriptors per celebrar Sant Jordi. És això, proclamar que un tal escriptor o tal altra serà a la llibreria per compartir la diada amb els lectors, sense haver d’estar assegut com una mona davant de grups compactes de gent que se’l miren com un animalet engabiat. Vinga, nois de la Documenta i d’altres llibreries: animeu-vos-hi. Serà més productiu. L’autor, distès, a peu dret o assegut en una butaca, prenent una cervesa, sense la pressió de pensar si hauria firmat més o menys. Finalment, abans de començar el dia, tothom sembla que sap qui serà mà multisignadora (i a aquest o aquesta, que li posin fins i tot una paradeta particular).

EL PARNÀS JA ÉS SEDENTARI

Aquesta mena de problemes no els té el protagonista de la novel·la *La llibreria encantada*, de Christopher Morley, que el 1919 va continuar l’èxit *La llibreria ambulante*. El simpàtic protagonista, junt amb l’esposa, ha deixat la transhumància llibresca i s’ha instal·lat a Brooklyn. És el seu somni: la llibreria i els clients, una llibreria on, *avant la lettre*, el propietari ja permet que s’hi facin actes culturals en benefici purament de la literatura, no del negoci. És molt divertit veure el personal que passa per la llibreria, gent de tota mena, i fins i tot s’hi inclou una mica de trama argumental d’acció quan una banda de gàngsters decideix utilitzar la llibreria com a tapadora dels actes criminals. Sens dubte, una llibreria, i molt més avui en dia, pot ser la millor de les tapadores. Qui s’hi fixaria? Ai las. *La llibreria encantada* no té l’encís de la precedent, però és més literària, més entretinguda i manté l’amor immens pels llibres. ♦♦

L’APARADOR

KAREN MONTERO

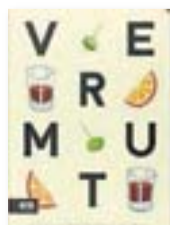
FICCIO

‘El último peón’
PETER MAY
Grijalbo

Tot i que una generació sencera intenti amagar un secret, la veritat acaba sent desenterrada. El llac de l’illa de Lewis, al nord d’Escòcia, deixa al descobert la història d’un jove músic local desaparegut. L’inspector Macleod investigarà el cas a l’últim llibre de la trilogia de Peter May.

NO-FICCIO

‘Vermut’
J. SUCARRATS,
M.A. VAQUER...
Ara Llibres

La beguda dels avis ha tornat, i sembla que vol quedar-se. El vermut no és només una beguda per prendre al migdia: ja forma part d’una tradició. Amb *Teoria i pràctica del vermut* coneixeràs la seva història, els tipus de vermut, les tapes imprescindibles per acompanyar-lo i fins i tot els seus competidors.

NO-FICCIO

‘Resum de literatura...’
CARLES RIBA
Cal·lígraf

L’objectiu de Riba per recollir els grans noms de les lletres llatines en un llibre era “fornir la [informació] indispensable per satisfer una primera curiositat de conjunt”. Des de Plaute fins a Sèneca, la literatura llatina continua tenint un punt d’actualitat gràcies a les traduccions i les lliçons de l’acadèmic.